

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 12. desember 2007 truffet vedtak i

Sak nr: 96/07 (arkivnr: 200700778-22)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Halvor Kjølstad
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg

Offentlighet: I medhold av offentlighetsloven § 5a, jf. forvaltningsloven § 13, er klagers navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev av 17. september 2007 har A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 15. oktober 2007 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra advokat C. Soren skriver D er orientert om klagen, og har kommentert klagen i brev av 15. oktober 2007.

Saksfremstilling:

Klagen har sitt utspring i et forberedende rettsmøte avholdt i X tingrett 21. juni 2007. Møtet var ledd i behandlingen av en begjæring om offentlig skifte av dødsboet til mor av As forhenværende ektefelle. Tingrettsdommer B var ansvarlig dommer i saken.

X tingrett hadde på samme tid til behandling en sak om skifte av As og hans tidligere ektefelles fellesbo. Det var en av embetets øvrige dommere som hadde ansvaret for denne saken.

Advokat E meldte på As vegne krav i dødsboet etter hans forhenværende ektefelles mor. I brev fra tingretten av 3. mai 2007 med overskriften "Innkalling til forberedende rettsmøte", ble advokat E orientert om at det ville bli avholdt et forberedende rettsmøte i det angjeldende bo.

Til stede i det forberedende rettsmøtet 21. juni 2007 var avdødes tre barn og advokat C, som var prosessfullmektig for ett av barna. Advokat E deltok ikke i rettsmøtet. Ved møtets begynnelse satt A på tilhørerbenken.

Advokat C ba innledningsvis om at A måtte forlate lokalet da han ikke var part i saken. De to arvingene som ikke var representert ved advokat, støttet begge advokat Cs anmodning. Klager og innklagede dommer har ikke sammenfallende forklaringer om hvilke opplysninger som fremkom i den etterfølgende ordvekslingen. Det endte imidlertid med at A forlot rettslokalet.

Etter at A forlot retten, innledet partene forhandlinger og kom til enighet om en minnelig løsning. Før retten ble hevet, ringte A tingretten og fikk snakket med tingrettsdommer B. A opplyste at han hadde meldt krav i det angjeldende dødsbo. Etter nærmere gjennomsyn av sakspapirene, beklaget tingrettsdommer B at han ikke hadde sett "fordringsanmeldelsen", og anmodet A om å sende et brev til tingretten med følgende påskrift:

"A forlot rettssalen frivillig, men innsendt krav i boet av advokat E 30. april 2007 på vegne av undertegnede står ved lag."

Partene inngikk rettsforlik i saken og trakk begjæringen om offentlig skifte fra behandling. Hevingskjennelse ble avsagt 21. juni 2007.

I brev til retten av 14. september 2007 (som for øvrig ikke er fremlagt for Tilsynsutvalget), synes advokat E å stille spørsmål vedrørende prosessen i den aktuelle saken. I tingrettsdommer Bs permisjonsfravær ble brevet besvart av tingrettsdommer F. I rettens brev av 27. september 2007 redegjøres det for faktiske og rettslige forhold i den angjeldende sak. Det vises bl.a. til at kreditorer normalt ikke har adgang til saksforberedende møter til avgjørelse av spørsmålet om åpningen av offentlig skifte.

Advokat E var i brev fra retten av 3. mai 2007 orientert om at det ville bli avholdt et forberedende møte. Dette brevet var beklageligvis påført en misvisende, systempåført overskrift. Tingretten var i den foreliggende sak ikke rette adressat for fordringsanmeldelser, og denne skulle være returnert parten. Verken den manglende retur av fordringsanmeldelsen, eller den misvisende overskriften i ovennevnte orientering, hadde etter rettens syn, medført skade eller rettstap.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Til tross for at han i rettsmøtet forsøkte å forklare kravet overfor tingrettsdommer B, ble han overraskende nok ansett for å være tilhører, og bedt om å forlate rettslokalet under henvisning til at dommeren ville ha ro i salen. Det var svært ubehagelig å ikke bli ansett som part i skiftet, men som en nysgjerrig tilskuer som måtte forlate lokalet.

Tilliten til rettsapparatet har også fått seg en knekk ved møtet med en dommer som stilte totalt uforberedt til rettsmøtet uten å ha sjekket om det hadde blitt fremsatt krav overfor dødsboet. Dommeren overlot videre til motparten å avgjøre at han ikke fikk være til stede og fremme sitt krav.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Ved rettsmøtets begynnelse ga alle arvingene uttrykk for at A måtte forlate lokalet da han ikke var part i saken. A opplyste at han og hans tidligere ektefelle lå i en skiftetvist ved X tingrett. Det ble opplyst at det var store motsetninger mellom de to tidligere ektefellene, både på grunn av skilsmisjonen og fordelingen av fellesboet. Tingrettsdommer B kan ikke huske at det på noe tidspunkt ble nevnt at A anførte å ha et krav mot avdøde, eller at A skulle ha blitt oppfordret til å melde sitt krav i det angjeldende dødsbo.

Tingrettsdommer B redegjorde for at den saken som nå skulle behandles var begjæringen om offentlig skifte av det aktuelle dødsbo. Arvingene ga uttrykk for at de ønsket rettens bistand til å mekle i saken.

A forlot retten frivillig med den begrunnelse at han ikke ønsket å lage noen konflikt. Det hele gikk rolig for seg, og alle tilstedeværende hadde en korrekt og høvisk oppreden.

I den etterfølgende telefonsamtalen med A beklaget tingrettsdommer B at han ikke hadde sett ”fordringsanmeldelsen”, men forklarte samtidig at det ikke hadde vært åpnet offentlig skifte i dødsboet og at det således ikke var noe bo å melde fordringer i. Han anmodet A om å sende retten et brev med det nevnte innhold for å tydeliggjøre at A ikke hadde lidt noe rettstap som følge av at han forlot rettsalen tidligere samme dag.

Hva gjelder de juridiske anførsler i saken, vises det til tingrettsdommer Fs brev av 27. september 2007 til As prosessfullmektig.

Prosessfullmektig – advokat C – har i hovedsak uttalt følgende:

Innklagede dommer håndterte en vanskelig situasjon på en grei måte da klager ble anmodet om ikke å være til stede i rettslokalet. Det ville vært høyst utjenlig dersom tvisten mellom de to tidligere ektefellene skulle preget rettsmøtet.

Dommerens håndtering av saken kan på ingen måte sies å være i strid med god dommerskikk.

Domstolleder – sorenskriver D – har i hovedsak uttalt følgende:

Det er vanskelig for henne å ha en formening om saken, da klagen gjelder opptreden i rettsmøte og hun ikke har fått diskutert saken med innklagede dommer.

Det bemerkes for øvrig at klagen er overraskende, da tingrettsdommer B oppleves som svært ivaretagende og mild i sin form.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan ”vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig”. Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for kjæremål, anke eller gjenopptagelse, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om kjæremåls- eller ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Flere av de påklagede forhold oppfattes å gjelde tingrettsdommer Bs rettslige og faktiske vurderinger i forbindelse med saken. Dette gjelder bl.a. forholdet omkring As manglende partsstatus samt det forhold at det ble inngått forlik i saken til tross for at dommeren i tide var blitt gjort kjent med at det forelå en fordringsanmeldelse. Tingrettsdommer Bs vurdering av fordringsanmeldelsens relevans i behandlingen av begjæringen om offentlig dødsboskifte og rettmessigheten av den påfølgende hevingskjennelsen, faller utenfor de forhold Tilsynsutvalget har myndighet til å vurdere. Under henvisning til domstoloven § 236 fjerde ledd, avvises den del av klagen som gjelder misnøye med avgjørelsen og den saksbehandling som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tilsynsutvalget kan imidlertid vurdere As påstand om at tingrettsdommer B håndterte spørsmålet om As tilstedeværelse i det angjeldende rettsmøte, på en måte som må anses å være i strid med god dommerskikk.

Det fremgår av lovforarbeidene jf. NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte at Tilsynsutvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales blant annet at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forføyning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse...”

Tilsynsutvalget har forståelse for at A oppfattet diskusjonen om hans tilstedeværelse i rettsmøtet, som ubehagelig. Utvalget registrerer at A opplevde det som ugreit å ikke bli ansett som part i skiftet, og derigjennom få følelsen av at han ble betraktet som en nysgjerrig tilskuer til det hele. Tilsynsutvalget kan imidlertid ikke se at A begrunner ubehaget på annet vis enn ved å vise til situasjonen i seg selv. Det er intet ved tingrettsdommer Bs form, holdning eller kommentarer som i denne forbindelse trekkes fram. Det er heller intet ved de øvrige uttalelsene i saken som på noen måte indikerer at tingrettsdommeren håndterte situasjonen på en uheldig måte, og Tilsynsutvalget legger følgelig til grunn at så heller ikke er tilfelle.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

- 1 Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.